

Raadsvoorstel

Vergaderdatum:	10 maart 2026	Registratienummer:	26.I000245
Datum Presidium:	3 februari 2026		
Datum B&W Besluit:	10 februari 2026		

Onderwerp

Herindelingsadvies Best-Oirschot

Voorstel

1. Het herindelingsadvies 'Best en Oirschot, Samen één', inclusief de daartoe behorende bijlagen A tot en met P, vast te stellen. Hiermee neemt de raad het lokaal onomkeerbare besluit tot herindeling van de gemeenten Best en Oirschot per 1 januari 2028.
2. Het college van B&W te verzoeken - in afstemming met het college van B&W van de gemeente Best - het vastgestelde herindelingsadvies, inclusief de daartoe behorende bijlagen A tot en met P, toe te zenden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.
3. Voor de implementatiefase een startbudget van EUR 250.000,- beschikbaar te stellen in 2026. Deze kosten voorlopig te dekken uit de fusiereserve en deze op een later moment te verrekenen met de eenmalige algemene uitkering herindeling. Hiervoor begrotingswijziging BW3 (26.B004684) vast te stellen. Na goedkeuring van de provincie uitvoering te geven aan dit beslispunt.
4. Kennis te nemen van bijlage Q: 'personele waarborgen, het spoorboekje'.

Aanleiding

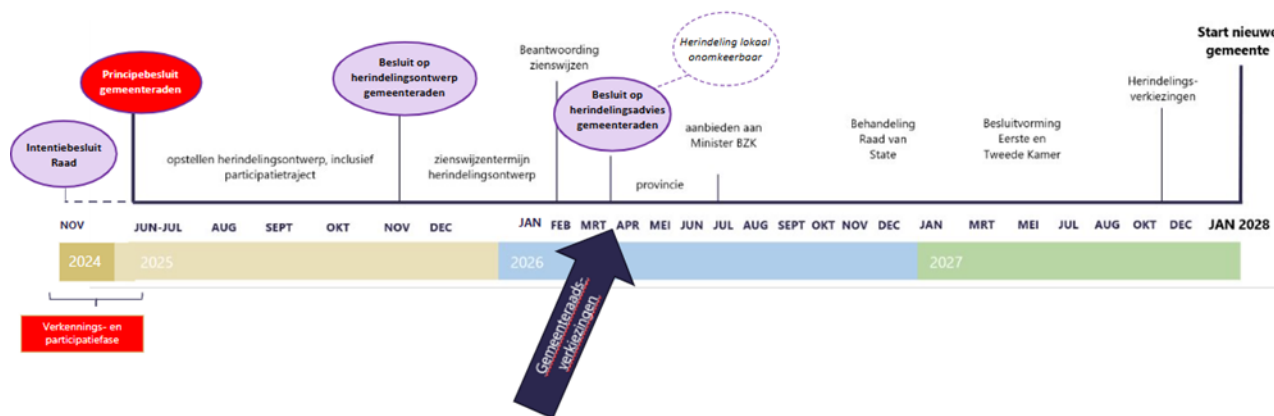
Op 1 juli 2025 hebben de gemeenteraden van Best en Oirschot het principebesluit genomen te komen tot een herindeling van de gemeenten Best en Oirschot per 1 januari 2028. Met dit besluit hebben de raden de opdracht aan hun colleges gegeven te komen tot een herindelingsontwerp.

Op 2 december 2025 hebben de gemeenteraden dit herindelingsontwerp 'Best en Oirschot, Samen één' – inclusief de daartoe behorende bijlagen - vastgesteld. Het herindelingsontwerp is aansluitend voor zienswijzen voorgelegd aan de samenleving en mede-overheden. Deze zienswijzen zijn op onderdelen verwerkt in het herindelingsadvies en allen integraal opgenomen in een reactienota zienswijzen. Deze reactienota maakt integraal onderdeel uit van het nu ter besluitvorming voorliggende herindelingsadvies.

Met het vaststellen van het herindelingsadvies en de daartoe behorende bijlagen, zoals het maatschappelijk logboek, de reactienota zienswijzen en de herindelingsscan, neemt u als raad het lokaal onomkeerbare besluit tot herindeling van de gemeente per 1 januari 2028. Een bijzondere en historische stap voor onze gemeente, ons gemeentebestuur, onze inwoners, onze ondernemers en onze maatschappelijke partners.

Het proces tot datum herindeling ziet er als volgt uit:

Argumenten

1.1 Versterking van de samenwerking in een herindeling van Oirschot en Best is van belang met het oog op de toekomst.

Voor zowel Oirschot als Best is zelfstandig blijven geen toekomstbestendig scenario. Deze conclusie volgt uit onderzoeken en besluitvorming die aan dit raadsvoorstel vooraf zijn gegaan:

Voorgaande processtappen	Besluitvorming
- In 2023 heeft Oirschot een evaluatie laten uitvoeren naar de netwerksamenwerking. In het rapport <i>'Oirschot, zelfbewuste parel in de Brainportregio'</i> (& Van de Laar) (bouwsteen 1) staat het advies om met één partnergemeente, bij voorkeur Best, een vorm van vergaande en formele ambtelijke krachtenbundeling te verkennen waarbij een bestuurlijke fusie het onlosmakelijke en gedeelde perspectief tussen de samenwerkende gemeenten moet zijn. - In 2024 heeft Best een quickscan laten uitvoeren naar de toekomstbestendigheid van Best in termen van realisatiekracht. In het rapport <i>'toekomstBESTendig'</i> (BMC) (bouwsteen 2) staat de conclusie dat zelfstandig blijven geen toekomstbestendig scenario is om de bestuurlijke doelen en opgaven te kunnen blijven realiseren. Gebleken is dat er draagvlak is voor een bestuurlijke fusie met Oirschot. Oirschot wordt gezien als een geschikte, logische, complementaire en natuurlijke fusiepartner voor Best. Uit deze afzonderlijke onderzoeken blijkt dat de gemeenten Oirschot en Best al intensief en goed bestuurlijk en ambtelijk samenwerken. De gemeenten worden gezien als geschikte, logische, complementaire en natuurlijke fusiepartners.	Raad Oirschot, 20 juni 2023 Raad Best, 16 september 2024

Initiatiefvoorstel Verkennings- en participatiefase Oirschot en Best. Dit initiatiefvoorstel van de raden van Oirschot en Best gaf de kaders voor de verkennings- en participatiefase. In deze fase is in negen bouwstenen een politieke afweging voorbereid om het principebesluit te nemen om het formele spoor van bestuurlijke herindeling te starten.	Raden Oirschot en Best, 4 en 5 november 2024
Principebesluit bestuurlijke fusie Best – Oirschot is opgesteld op basis van de resultaten van de negen bouwstenen uit de verkennings- en participatiefase met daarbij een onafhankelijke overall-analyse en advies door bureau & Van de Laar. Hieruit blijkt dat een fusie tussen beide gemeenten leidt tot een robuustere organisatie met voldoende strategische denkkraft, specialistische functies en ontwikkelperspectief voor medewerkers. Dit vergroot het vermogen om de kerntaken, ambities en regionale opgaven duurzaam waar te maken, met behoud van nabijheid en kwaliteit van dienstverlening. De herindeling draagt daarmee bij aan een balans tussen opgaven en realisatiekracht, waarbij ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (krapte) onverminderd voor uitdagingen kunnen zorgen.	Raden Oirschot en Best, 1 juli 2025
Herindelingsontwerp 'Best en Oirschot, samen één. Vitale kernen, groene dorpen & een krachtige gemeente in de Brainportregio'. Met het herindelingsontwerp hebben de gemeenten Best en Oirschot de eerste contouren vastgelegd voor de fusiegemeente Best-Oirschot. Direct na besluitvorming is het herindelingsontwerp voor zienswijze aangeboden aan inwoners, omliggende gemeenten en betrokken samenwerkingsverbanden.	Raden Oirschot en Best, 2 december 2025

1.2 Met het vaststellen van het herindelingsadvies kiest de gemeenteraad bewust voor een toekomstbestendige, krachtige en financieel duurzame gemeente Best-Oirschot.

De fusiegemeente zal haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kwalitatief hoogwaardige dienstverlening en goed bestuur gaan en blijven bieden. De herindeling versterkt de bestuurlijke slagkracht en maakt de gemeente beter toegerust op toenemende complexere taken. Door schaalvergroting ontstaat meer continuïteit, professionaliteit en specialistische kennis binnen de organisatie. De nieuwe gemeente kan hierdoor krachtiger opereren naar de samenleving, in samenwerkingsverbanden, richting ketenpartners, buurgemeenten en mede-overheden. Bij een no go op het herindelingsadvies is er onzekerheid over de nabije en verdere toekomst in verband met de bestuurs- en realisatiekracht op alle opgaven voor beide gemeenten.

1.3 Het herindelingsadvies is tot stand gekomen na een zorgvuldig en transparant proces van voorbereiding en participatie met raden, colleges, organisaties en inwoners.

Uit het proces blijkt dat er bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk brede betrokkenheid en draagvlak is voor de herindeling van Best en Oirschot. Na de participatieve ontwerpfase zijn alle betrokkenen geweest

26.I000245\blz. 3

op de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Hierover is op meerdere momenten actief gecommuniceerd naar de verschillende doelgroepen. In de berichten on- en offline is actief opgeroepen tot het indienen van zienswijzen vanuit samenleving en mede-overheden.

1.4 De ingediende zienswijzen hebben geleid tot kleine aanscherpingen in het herindelingsadvies.

Van 3 december 2025 tot en met 28 januari 2026 lag het herindelingsontwerp ter inzage. In totaal zijn er 25 zienswijzen ontvangen, waarvan 19 unieke exemplaren (inwonersreacties uit Best 3 en inwonersreacties Oirschot 6). Na de terinzagelegging van het herindelingsontwerp hebben de colleges van B&W een reactie op de zienswijzen geformuleerd. De zienswijzen en bestuurlijke reactie daarop zijn integraal opgenomen in de reactienota zienswijzen (bijlage A), welke integraal onderdeel uitmaakt van het herindelingsadvies. Enkele zienswijzen bevatten waardevolle suggesties om het herindelingsadvies nog scherper en beter te maken, deze zijn dan ook in het herindelingsadvies verwerkt. Daarbij gaat het met name om elementen die betrekking hebben op het onderkennen van het bestuurlijke verleden (eerdere herindeling Oirschot met Oostelbeers, Westelbeers en Middelbeers) en het preciezer duiden van het onderscheid tussen de gemeente Oirschot en de kern Oirschot.

1.5 Het herindelingsadvies bevat, in lijn met het herindelingsontwerp, de contouren van de nieuwe gemeente.

Volgens het Beleidskader gemeentelijke herindeling beoordeelt het kabinet herindelingsadviezen op basis van draagvlak, bestuurskracht, interne samenhang en nabijheid van bestuur en regionale samenhang. In de verkennings- en participatiefase (voorjaar 2025) en in de fase in aanloop naar het herindelingsontwerp zijn deze onderwerpen verkend en uitgewerkt.

In het herindelingsadvies dat nu voorligt staan:

- De visie op de nieuw te vormen gemeente met als fundament onder andere de uitgangspuntennotitie 'Vitale kernen, groene dorpen & een krachtige gemeente in de Brainportregio', de reflectie van mede-overheden en met de nader te vergaren verdiepende input van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
- De incidentele en structurele financiële effecten van de reguliere samenvoeging (herindelingsscan).
- Uitgangspunten 'Personele waarborgen'.
- De naam van de nieuwe gemeente.
- De geografische grenzen van de nieuwe gemeente.
- De toetsingscriteria uit het beleidskader gemeentelijke herindelingen van het Rijk en de provincie.
- Doorkijk op het wettelijk fusieproces.
- Een maatschappelijk logboek en een reactienota zienswijzen.

1.6 Met het vaststellen van het herindelingsadvies wordt de herindeling door de gemeenteraad definitief bekrachtigd.

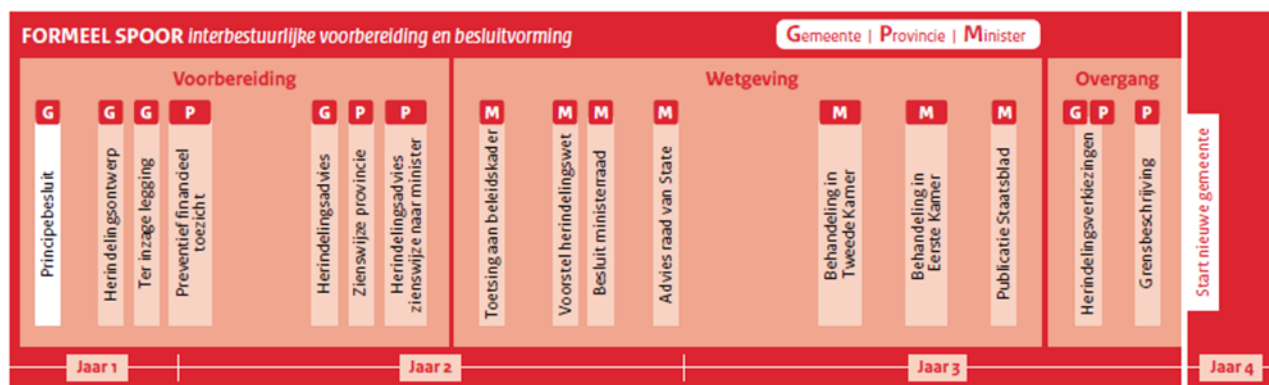
Op grond van artikel 4 lid 2 van de wet Arhi stelt de gemeenteraad het herindelingsadvies vast.

Besluitvorming over het herindelingsadvies op 10 maart 2026 betreft het lokaal onomkeerbare besluit tot 26.I000245\blz. 4

herindeling en is een vereiste stap in het vervolgproces richting besluitvorming door GS van de provincie Noord-Brabant en het opstellen en behandelen van het wetsvoorstel door de Minister en beide Kamers. Het zijn wettelijke stappen in aanloop naar herindelingsverkiezingen in november 2027, om een herindeling per 1 januari 2028 te realiseren.

In het handboek gemeentelijke herindeling staat een globaal pad voor het wettelijke spoor van herindeling:

2.1 Toezending is verplicht op grond van Wet Arhi artikel 5 lid 1.

Toezending van het herindelingsadvies en de daartoe behorende bijlagen, door de colleges van B&W van de fusiepartners, aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant is onderdeel van het formele proces rondom herindeling. Het herindelingsadvies wordt vervolgens door Gedeputeerde Staten aangeboden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

3.1 Er is incidenteel budget nodig om de implementatiefase van de fusie te doorlopen

Vanaf 10 maart 2026 treedt de implementatiefase in werking, tot aan (en waarschijnlijk nog doorlopend na) de fusiedatum 1 januari 2028. De implementatiefase behelst het fusie- en veranderspoor voor de ambtelijke organisatie, waarin wordt toegewerkt naar een nieuwe structuur, een passend sturingsconcept bij de schaal van ruim 50.000 inwoners en bijpassend gedrag van management en medewerkers. Dat vergt afstemming en integratie van werkprocessen en systemen tussen de gemeenten Best en Oirschot ten behoeve van de fusiegemeente. Bij de colleges en raden ligt de opgave voor om te komen tot beleidsafstemming en -harmonisatie van verordeningen en regelgeving. De raden staan met hun griffies voor de uitdaging te komen tot een passende inrichting en bijbehorende werkwijzen van raad en griffie.

Dit alles vraagt om incidentele middelen om de fusie en verandering mogelijk te maken. Middelen die nodig zijn om capaciteit die naar het fusieproces vloeit financieel te dekken voor het laten doorgaan van de reguliere dienstverlening tot fusiedatum. Middelen zijn ook nodig voor het inhuren van expertises die betrokken moeten worden rondom vraagstukken als overgang van personeel naar de nieuwe organisatie, communicatie en huisstijl van de nieuwe gemeente en bijvoorbeeld de integratie van systemen en applicaties (de ICT-omgeving).

Een eerste grove raming van het benodigde projectbudget voor 2026 komt neer op circa 1,5 mln. euro incidenteel. De komende periode wordt deze raming van de benodigde incidentele middelen scherper en inzichtelijker gemaakt, vanuit een meer gedetailleerd plan van aanpak voor de implementatiefase. Op het moment dat het incidentele projectbudget meer concreet is worden de raden in positie gebracht om deze budgetten toe te kennen aan hun colleges. Op het moment dat sprake is van omvangrijke incidenteel benodigde middelen, voor bijvoorbeeld ICT of huisvesting (nog niet in voornoemde raming verwerkt), dan komt het college in alle gevallen bij u als raad terug met een separaat voorstel.

Voor dit moment wordt een startbudget gevraagd van EUR 250.000 per gemeente, om de voortgang in het proces de komende maanden te kunnen behouden.

4.1 In het spoorboekje personele waarborgen wordt de route beschreven voor een zorgvuldig proces.

In het herindelingsadvies is een hoofdstuk gewijd aan de personele waarborgen. Hierin zijn uitgangspunten en de eerste contouren geschetst, om medewerkers in een zo vroeg mogelijk stadium zekerheden te bieden als gevolg van de personele overgang naar de fusiegemeente. Los van het herindelingsadvies is een spoorboekje personele waarborgen uitgewerkt om raden, colleges én uiteraard medezeggenschap en medewerkers inzicht te bieden in de te doorlopen stappen en daartoe behorende planning onder een zorgvuldig proces van overgang van onderneming.

Risico's

1.1 Dienstverlening is niet gereed op 1 januari 2028.

Het tijdspad van 10 maart 2026 tot en met 31 december 2027 blijkt krap voor de implementatieopgave die voor ons ligt. Mogelijk vraagt dat tussentijds om inzet van extra kennis en capaciteit om het proces een impuls te geven, met bijbehorende middelen. Of vraagt dit om het aanbrengen van prioritering in de veranderopgave.

1.2 Bestaande dienstverlening en huidige bestuurlijke opgaven en ambities komen onder druk te staan.

De opgave van de implementatie tot fusie vraagt dusdanig veel van de beide staande organisaties, dat de bestaande dienstverlening en de huidige bestuurlijke opgaven en ambities onder druk komen te staan. In dat geval zullen wij u tijdig informeren of in positie brengen om te herprioriteren en/ of aanvullende middelen ter beschikking te stellen.

3.1 Kosten voor de fusie overschrijden de beschikbaar gestelde eenmalige algemene uitkering herindeling vanuit het Rijk.

De incidentele middelen vanuit het Rijk (ca. 5,8 mln.) blijken niet toereikend voor het implementatieproces. Op het moment van dreigende overschrijding van het budget zullen wij u als raad tijdig informeren en met u zoeken naar aanvullende dekking van de incidentele uitgaven.

Kosten en dekking

Een eerste globale raming voor projectkosten in 2026 komt uit op circa € 1,5 miljoen aan incidentele kosten voor de implementatiefase. Deze middelen zijn nodig om het fusieproces uit te voeren in 2026. Om de komende maanden voortgang te borgen, wordt een startbudget van € 250.000 gevraagd. Dit bedrag wordt tijdelijk gedekt uit de fusiereserve en later verrekend met de eenmalige algemene uitkering herindeling. Voor meer toelichting zie argument 3.1 en risico 3.1.

Zie argument en risico 3.1.

Participatie

In de periode vanaf het vaststellen van het herindelingsontwerp op 3 december 2025 tot en met 28 januari 2026 is het herindelingsontwerp voor zienswijzen voorgelegd aan samenleving en mede-overheden.

Beoordeling Wet arhi – preventief toezicht

Dit voorstel valt onder het preventief financieel toezicht vanuit Wet Arhi.

In het kader van het preventief financieel toezicht hebben we instemming gevraagd aan de gemeente Best voor de financiële gevolgen van dit voorstel.

De instemmingsverklaring is als bijlage toegevoegd.

De kosten worden gedekt uit de fusiereserve.

Instemming van gemeente Best en goedkeuring van de Provincie is hierdoor vereist.

Vervolg*Communicatie*

Het raadsbesluit over het herindelingsadvies is een belangrijke mijlpaal in het herindelingsproces. Daarom communiceren we intern en extern actief zodra het besluit is genomen. Op 12 maart overhandigen de burgemeesters het herindelingsadvies aan de Gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant. Daarna communiceren we over deze stap via onze eigen gemeentelijke online en offline kanalen en via de media.

Procedure en planning

Met dit besluit komt er een eind aan de lokale bestuurlijke besluitvorming over de herindeling. Het besluit wordt op 12 maart aangeboden aan de Gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant. Hierna volgt besluitvorming door Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant en uiteindelijk door de Ministerraad en de beide Kamers. Bij positieve besluitvorming van deze mede-overheden vinden in november 2027 herindelingsverkiezingen plaats, teneinde op 1 januari 2028 te starten als fusiegemeente Best-Oirschot.

Politiek, bestuurlijk en ambtelijk start direct na 10 maart 2026 de implementatiefase om per fusiedatum de continuïteit van gemeentebestuur en dienstverlening te borgen.

26.I000245

Oirschot**Bijlagen**

Benoem hier alle documenten die de raad moet behandelen of kennis van moet nemen

Nummer	Titel	Openbaar (ja/nee)	Geheim wegens (klik hier voor informatie)
26.B004644	Herindelingsadvies Best en Oirschot, Samen één	Ja	
26.B004628	Bijlage A - Reactienota Zienswijzen	Ja	
26.B004629	Bijlage B - Logboek Maatschappelijk Draagvlak	Ja	
26.B004630	Bijlage C - Herindelingscan	Ja	
26.B004631	Bijlage D - Rapport Naamgevingscommissie	Ja	
26.B004632	Bijlage E - Bouwsteen 1: Oirschot, zelfbewuste parel in de Brainportregio	Ja	
26.B004633	Bijlage F - Bouwsteen 2: ToekomstBestendig?!	Ja	
26.B004634	Bijlage G - Bouwsteen 3: Financiële analyse en risicoduiding	Ja	
26.B004635	Bijlage H - Bouwsteen 4: Impactanalyse organisatie bedrijfsvoering en dienstverlening	Ja	
26.B004636	Bijlage I - Bouwsteen 5: Samenwerkingsverbanden	Ja	
26.B004637	Bijlage J - Bouwsteen 6: Inwonersoriëntatie	Ja	
26.B004638	Bijlage K - Bouwsteen 7: Reflecties vanuit de regio	Ja	
26.B004639	Bijlage L - Bouwsteen 8: Uitgangspunten raden Best Oirschot	Ja	
26.B004640	Bijlage M - Bouwsteen 9: Participatie	Ja	
26.B004641	Bijlage N - Overall analyse bouwstenen	Ja	
26.B004642	Bijlage O - Rapport inwonerpeiling Best - Ipsos	Ja	
26.B004643	Bijlage P - Rapport inwonerpeiling Oirschot - Helder Onderzoek	Ja	
26.B004675	Bijlage Q - Spoorboekje personele waarborgen	Ja	
26.B004684	BW 3 Projectkosten Fusie	Ja	
26.B004680	Instemmingsverklaring OIR-0003	Ja	
26.B004681	Persbericht fusie	Ja	

Oirschot, 10 februari 2026

burgemeester en wethouders,

Rob Brekelmans
secretaris a.i.
Judith Kerjzers-Verschelling
burgemeester

26.I000245

Raadsbesluit

Vergaderdatum:	10 maart 2026	Registratienummer:	26.I000245
-----------------------	---------------	---------------------------	------------

De raad der gemeente Oirschot;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 10 februari 2026;
gegeven de agendering door het Presidium d.d. 3 februari 2026;

besluit:

1. Het herindelingsadvies 'Best en Oirschot, Samen één', inclusief de daartoe behorende bijlagen A tot en met P, vast te stellen. Hiermee neemt de raad het lokaal onomkeerbare besluit tot herindeling van de gemeenten Best en Oirschot per 1 januari 2028.
2. Het college van B&W te verzoeken - in afstemming met het college van B&W van de gemeente Best - het vastgestelde herindelingsadvies, inclusief de daartoe behorende bijlagen A tot en met P, toe te zenden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.
3. Voor de implementatiefase een startbudget van EUR 250.000,- beschikbaar te stellen in 2026. Deze kosten voorlopig te dekken uit de fusiereserve en deze op een later moment te verrekenen met de eenmalige algemene uitkering herindeling. Hiervoor begrotingswijziging BW3 (26.B004684) vast te stellen. Na goedkeuring van de provincie uitvoering te geven aan dit beslipunt.
4. Kennis te nemen van bijlage Q: 'personele waarborgen, het spoorboekje'.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Oirschot van 10 maart 2026,

De gemeenteraad,

Mark van Oosterwijk,
griffier

Judith Keijzers-Verschelling,
voorzitter